

Становище

по конкурса за заемане на академичната длъжност „професор“ за нуждите на БАН, ИИОЗ секция „Общество на знанието: наука, образование и иновации“, професионално направление 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата, научна специалност „Социология“

от проф. д-р Лиляна Деянова, хон. преподавател в СУ „Св. Климент Охридски“, Катедра „Социология“

В конкурса за професор, обявен в „Държавен вестник“, бр. 3 от 5.01. 2018, участва един кандидат – Светла Йовчева Колева, доктор на науките, доцент в ИИОЗ, БАН, секция „Общество на знанието: наука, образование и иновации“. Необходимата за кандидатстване документация съдържа, наред с всички други изискуеми (съгласно ЗРАС в Република България и следващите от него правила за развитие на академичния състав) документи, деветнадесет научни текста, публикувани след хабилитирането като доцент/старши научен сътрудник през 2006 година.

1. Описание на представените за участие в конкурса материали

От всички представени за участие в конкурса материали е ясно, че става дума за кандидат, чиято академична дейност и конкретни публикации отговарят на целите на обявения конкурс.

Кандидатът е приложил и съдържателно аотирал основните 19 публикации, предоставени на научното жури, като ги е отграничил от общия брой на публикациите си след заемането на академичната длъжност старши научен сътрудник/доцент, в чийто внушителен списък не мога да не спомена поне двете монографии, едната от които в съавторство, както и множеството съставителства на научни издания (броеве на списания и други), участия в значими международни проекти и конференции, впечатляващ брой лекционни курсове, както и наскоро издадената от известното международно издателство (Брил) монография на английски език.

Публикациите, с които кандидатът участва в настоящия конкурс са в две тематични групи: „Социология и социални науки – теория и практика; общи проблеми, институционални промени, дисциплинарно развитие“, публикации от 1 до 14; „Социални трансформации и граждански иновации“, публикации от 15 до 19. По-голямата част от тях са на френски и английски език (една), осем – на български, като

една от тях е доразвита и публикувана на френски език в международно издание. Почти всички публикации са в реферирани национални и международни влиятелни издания. Много от тях са цитирани и рецензирани.

Приложени са прецизни списъци, удостоверяващи тези факти, както и списъци на лекционните курсове в бакалавърски, магистърски и други програми в България (Софийски университет „Климент Охридски“, специалност „Социология“ и специалност „Европеистика“ (, НБУ, IFAG), във Франция (университет в Тулуза) и в Канада (UQAM, Монреал, Отава и други университети).

2. Общо представяне на научно-изследователската и преподавателска дейност на кандидата и на мястото му в професионалната общност

Научната дейност на доцент, д.н. Светла Колева е видима и извънредно ценена. Тя е резултат на дълготраен, непресекващ професионален интерес и възхитителна посветеност с продуктивно задълбочаване в собствената изследователска проблематика, но – рядко, много ценно качество - и свързана с активно създаване на условия и придвижване на изследванията на множество социологически микрообщности у нас и в чужбина. Нещо повече, с постове (вкл. председател, член на управителен съвет, член на международно управляващо бюро, член на научни редколегии, наши и международни), които тя е заемала и заема в авторитетни социологически институции и асоциации (като напр. БСА и Международната асоциация на френски говорещите социолози, плюс с опит да организира функциониране на Балканска социологическа асоциация), както и със своя морален интегритет, изследователски и преподавателски проекти, тя е допринесла и допринася за националната и международна видимост на българската социологическа практика, проекти, постижения.

Доц. д.н. Светла Колева има не само дълъг изследователски стаж, но значителен преподавателски опит – тя е автор професионални, ценени от студентите курсове, задължителни и избираеми, включени в учебните планове на Катедра „Социология“ на СУ „Климент Охридски“, катедра „Европеистика“, в Университета Квебек в Монреал, в Тулузкия департамент по социология и другаде. Например, „Социологията в Централна и Източна Европа в периода 1945-1989“ е четен в СУ „Св. Климент Охридски“ от 2011 година и продължава до днес; „Методи за анализ в социалните науки“ е курс, който се е чел в магистърска програма за европеисти от 2005 до 2013; в Канада един от основните курсове на доц. д.н. Колева се чете от 2009 година насам по

основната проблематика „Социологията и тоталитаризмите”, с различни акценти; пак в Канада са преподавани и немалко други курсове (като „Класи, стратификация и социални неравенства”, „Социални конфликти”), ръководени са семинари, представящи участия в проекти и пр. Става дума за сътрудничества с авторитетни изследователски звена и академични програми. (Справката за цитиранията също дава представа за вписването на тези курсове и изследвания в наши и международни професионални среди, институции и неправителствени организации.)

3. Оценка на съдържанието на научните публикации и на техните приноси

Бих обобщила, с риск да загубя специфики на детайлните анализи, аргументи, събрани ценни емпирически данни, една основна приносна линия и в новите публикации на доц. д.н. Светла Колева, плодотворно развиващи нейния „рефлексивно-исторически”, както го нарича, вариант на „социология на социологията” и продължаващи многогодишните ѝ *сравнителни изследвания на национални социологии и международни научни взаимодействия*. Тук се дават нови аргументи за тезата, че социологическата рационализация е една от формите на действителна рационализация на обществата и се показват различни варианти на производство и легитимация на научното знание за социалното. (Ценя анализа на научно-изследователските политики на Европейския съюз (7)). Светла Колева по оригинален начин изследва *спецификата на контекстите на правене на социални науки не само в тоталитарната и следтоталитарните държави, като проследява отношенията им с различни форми и „жанрове” политическо администриране и неравни по мощност властови структури, със специфични инстанции на „символно насилие”*. (1, 6, 9, 12, 2) *Особено продуктивно в новите ѝ работи се оказва въведеното понятие „нехегемонистични социологии”* (2), чрез което се избягват абстрактностите на „окцидентализма”, но и локалните очевидности на „автохтонизма” и порива просто „да се депровинциализира Европа”.

Освен събрания емпиричен материал, кандидатът е изобретил и внимателно удържал *социологически подход, който проблематизира по оригинален начин постулата за т.нар. методологически национализъм*, мисленето на националната държава като практически истинната рамка за разбирането на основните социални структури и състояния на научното социолнонаучно поле. Подходът дава възможност на автора да даде и нови тълкувания на класическата теза за ценностната неутралност на това поле (чрез „спрегнатото действие на имплицитни деонтологически принципи”) и на променящите се конфигурации от осите на структурирани отношения между актьори,

общности и институции. Авторите изследвания обогатяват разбиранията за историчността на социалните науки, но и на социологията като относително автономно дисциплинарно поле, за да очертаят *и новите логик на неговото отваряне към добре темперирана интердисциплинарност.* (7, 8, 12, 13, 17)

Анализите на африканските студенти и на африканистките изследвания в Източна Европа през 60-90те години, както и конкретизациите на френските изследвания на „ординерното“ („всекидневното“) гражданство илюстрират добре *новаторските търсения* на участника в конкурса. (15, 18, 19)

Несъмнен е приносът на доц. д. н. Светла Колева и за откриването и собствено критически анализ на *нови обекти на социологията* (напр. финото изследване на микроутопиите като модалности на „голямата утопия“ (16), а също и съсъставителството на интересния международен брой за „новите обекти“ (3); както и за очертаване на почти неизследвани проблеми (напр. „петте форми на гостоприемство“ (17) или липсата на интерес в българската социология към изследване на състраданието (5).

В „авторската справка за приносите“ те са коректно маркирани и ообщени.

4. Бележки и въпроси – Имам въпроси и различни интерпретации на някои от изследваните проблеми, но те не се отнасят до основните тези на доц. д.н. Светла Колева, които са достатъчно аргументирани. А като рецензент на нейни предишни конкурси и на немалко публикации съм ги задавала и съм получавала аргументирани отговори.

Заключение: Научните резултати, изследователската, преподавателската и други собствено научни дейности на участника в конкурса напълно съответстват на изискванията за заемането на академичната длъжност „професор“. Затова - на базата на подчертаните по-горе неомаловажими приноси и академично-нравствени качества - **предлагам убедено на членовете на научното жури да гласуват за присъждане на Светла Колева на научното звание „професор“, в професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата, научна специалност Социология (научна специалност Социология).**

18 май 2018

Лиляна Деянова